

ΔΕΞΙΟΤΕΧΝΙΑ ΚΑΙ ΡΑΤΣΑ

Αναντίρρητα η δεξιοτεχνία είναι γενικά ζήτημα περισσότερο ράτσας, δηλαδή κληρονομικότητας και προδιάθεσης, παρά διαπολιτισμικής, περιβάλλοντος και κλλιέργειας. Κάποια φυλετικά χαρακτηριστικά, κάποιες ιδιότητες, υπάρχουν εκ γενετής και δεν αποκτώνται, όπως είναι π.χ. η ζωρότης της Ιθιοουγκράσιας, η ευαισθησία και το ευέριστο των νεύρων, η εύλυγισια των άνω άκρων, η εύχρηστια στην προσαρμογή στις μουσικές και τεχνικές επιδιιώξεις, η γρήγορη μεταβίβαση κάθε τεχνικής απαιτήσεως προς επίτυχιαν τούτων, έπι το χρησιμοποιούμενου όργάνου, και αυτά όλα, χωρίς να λάβωμε υπό όφιν και τὰ καθαυτὸ σημαθεῖα τὸ χαρακτήρος, όπως είναι ἡ ενεργητικότητα ἡ σταθερότης εἰς τὰς ἀποφάσεις, ἡ ἐπιμονή εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν ἐνὸς οὐδὲδήποτε σκοποῦ, ἡ τρυφερότης καὶ ἡ θέρμη τῷ αἰσθηματος, ἡ φιλοδοξία ἡ ἀγάπη καὶ ἡ ἀφοσιωμένη προσήλωση εἰς τὴν τέχνην. Ὅλες αὐταὶ οἱ ἰδιότητες μποροῦν βέβαια νὰ καλλιεργηθοῦν καὶ νὰ ἐξελιχθοῦν, πρέπει ὅμως ἀπαραίτητες νὰ ὑπάρχουν ἐν σπέρματι.

Δὺο κυρίως φυλὲς παρουσιάζουν ἰδιαίτητα μίαν ἀσυνείθητη εἰδικότητα καὶ προδιάθεσι γιὰ τὴν δεξιοτεχνία: ἡ σημιτικὴ καὶ ἡ σλαβικὴ καὶ ἀκόμη περισσότερο ἡ διασταυρώσεως τους. Ἡ πνευματικὴ ζωρότης ἡ εὐστροφία, ἡ ταχύτης τῆς ἀντιλήψεως καὶ ἡ ἰκανότης τῆς εἰς τὰς διαφόρους περιστάσεις προσαρμογῆς τῆς, μαζὺ μετὴν ἀσυνήθην γενικώτερη ἐπιδειξιότητά τῆς, τὴν καταπληκτικὴν μνήμην, τὴν λεπτότητα τῆς ἀκοῆς, μετὴν οὐλοποιοῦσιν, τὴν ἀπόλυτον βεβαιότητα εἰς τὴν ἐπιτυχίαν καὶ τὴν ἐξ αὐτῆς ἀπορροεῖσιν ἀνεῖσιν εἰς τὸν τρόπον τῆς ἐμφανίσεως, πρὸ πάντων δὲ μετὴν ἐπιμονον, ἀκατάβλητον ἐπιμέλειαν, ἔβωσαν ἀνάκταθεν εἰς τὴν ἰουδαϊκὴν φυλὴν μίαν πρωτεύουσαν θέσιν εἰς τὸ πεδίον τῆς καλλιτεχνικῆς ἀναδημιουργίας. Βέβαια πρέπει να ὁμολογηθῆ, πὸς ὅχι σπάνια ἡ εὐφυα καὶ ἡ ἐπιτηδεύου τῆς διατηροῦν κάποιαν ὑπεροχὴν ἐναντι τῆς φαντασίας καὶ τῆς ἐμπνεύσεως. Προδιάθεσις πρὸς μίμησιν καὶ πρακτικὸν πνεῦμα βοηθοῦν περισσότερο τὴν καθαυτὸ τεχνικὴν ἀνάπτυξιν. Φιλοδοξία τάσις πρὸς ἐπιτεύξιν καὶ, μαζὺ μετὰ αὐτά, ἕνα καθαρὸς ἔμπορικὸν πνεῦμα, ποῦ ὠζύνηθηκε ἀπὸ τὴν, λόγῳ γενικωτέρως φύσεως αἰτίων, μακροχρόνιον ἐξάσκωσιν, ἐξασφαλίζουν στοὺς ἀντιπροσώπους τῆς ράτσας αὐτῆς πλοῦτον καὶ φήμην ἄλλ' ἐπιφέρουν κάποια στερίωσιν τῶν καθαυτὸ μουσικῶν πηγῶν. Πραγματικὸς δημιουργικὸς φύσει, μετὰ γάλοιο σχήματος. Ἐρμηνευτικὴ μετὸ δαιμόνιον τῆς μετὰ γλοφυίας καὶ τὴν χιμαρρῶδη ὀρμὴν εἰς τὰς ἀποδόσεις των, παρουσιάζονται ἄλλων σπανίως. Οἱ ἑταιρῆ σε εἰ ἐν τούτοις αὐταὶ μᾶς δύνουν τοὺς καθαυτὸ μεγάλους καὶ οἱ μεγάλοι αὐτοὶ ἀνήκουν στὰ θαύματα ἐκείνα, ποῦ τὸ ὄνομά τους μένει ἀληφόμενον.

Ἄλλα καὶ ἡ σλαβικὴ φυλὴ διαθέτει ἀκριβοτάτες γενετικὰς ἀκόμη φυσικὰς δυνάμεις καὶ ἕνα ἐνστικτὸν ὀυγιές. Διακρίνεται προπάντων γιὰ τὴν ἐντασιν τοῦ πάθους, καὶ τὴν χαρακτηριστικὴν μίαν διάστηρ ἀγάπην γιὰ τὴν μουσικὴν μὴ δυνατὴ φαντασία εἰς τὰ ζητήματα τοῦ ἤκου ἐν γένει, βαθὺ καὶ λεπτὸν ποιητικὸν αἰσθημα καὶ θερμότατος ἰθιοουγκράσια. Ἄλλα τὸ ἀσυγκράτητον, τὸ

ἀγαλίνωτον τῆς φύσεώς των ἐν γένει, καὶ ἰδίως μία ἐξαντλητικὴ μελαγχολία καὶ μία τάσις πρὸς μοιρολατρίαν, ποῦ κάποτε ἐξελίσσεται εἰς ἀπελπίσιν ἢ πληρῆ ἀπάθειαν, συχνότατα ἡ ἑλλειψις πνευματικῆς καλλιέργειας καὶ μορφώσεως, αἱ ὑπερβολαὶ εἰς νευρικότητα καὶ ἡ ἀπροσδόκητος συνήθως μεταπήδησι εἰς ἀδιαφορίαν καὶ ἀδράνησαν ἐνομέωσις ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον μετ' ἐν εἶδος θυελλώδους διαβιώσεως, ἀποβαίνουν συχνὰ χαρακτηριστικὰ ἄλλεθρια γιὰ τὴν τέχνην τους. Ἡ ἔθιμπετικὴ ζωρότης τῆς ἰθιοουγκράσιας τους αἱ συνθετοτατα μεταπτώσεις των μεταξύ τῶν πλέων ἀντιθέτων οὐνοισθημάτων, τοὺς καθιστοῦν ἰδεώδεις ἄρμηνευτὰς τοῦ Σοπέν καὶ τοῦ Λιστ ἄλλα καὶ συχνὰ τελείως ἀκαταλλήλους γιὰ τὴν ἀπόδοσιν τῆς ὑπερόχου γαλήνης καὶ ἡρεμίας ἐνὸς ἀριότου τῶν Μπαχ ἢ τῆς αὐστηρῆς ἀρχιτεκτονικῆς μίαις σονάτας τοῦ Μπετόβην.

Τὸ καλύτερον, τὸ γονιμώτερον γιὰ δεξιοτεχνικὰς ἰδιοφυτεῖς ἔσχατος μᾶς δίδουσι αἱ διασταυρώσεως τῶν δύο φυλῶν, ποῦ προαναφέραμε, τόσο μεταξύ τους ἴσον καὶ μετ' ἀντιπροσώπων ἄλλων λαῶν ὅπως π.χ. μετ' Ῥωμανικῆς φυλῆς, μετ' Ἐρμανῶν, Οὐγγυρῶν, Κροάτας, Τσεχῶν, Σλοβένων κ.τ.λ.

Αὐτὸς εἶνε ὁ λόγος ποῦ ἡ παλαιὰ βυαιδικὴ, παραδουναβίος, Αὐστρουγγικὴ Μοναρχία—εἰς τὴν ὅποιαν ἕνα πολυποικίλο πλῆθος λαῶν ἀπὸ διάφορες ράτσες κατοικοῦσε καὶ εἶχε τὴν δυνατώτατη τῆς οὐζυγιῆς ἐνώσεως μετὸς πολιτωμένων κυριάρχους τοῦ τόπου—ὑπῆρξεν ἐπὶ μακρόν τὸ κέντρον μεγάλης μουσικῆς ἀναπτύξεως. Τὸ μεγαλύτερον ποσοστὸν τῶν μουσικῶν τῆς δὲν ἦτο καθαρὸς ἀστριακῆς καταγωγῆς—καθαρότατοι ἰδιοφυται εἶνε σπανιόταται—παρὰ μίξεις μετ' Οὐγγυρικὰ, Βοημικὰ, Πολωνικὰ, Κροατικὰ, Ἑλβετικὰ, Ἱταλικὰ κ.τ.λ. στοιχεῖα μετ' ἡ προσηκόν ἑβραϊκοῦ αἵματος.

Οἱ Οὐγγυρὶ εἶχουν κοινὰ μετὸς Σλάβων σχεδὸν ὅλα τὰ προσόντα, ἄλλα καὶ ὅλα τὰ μειονεκτήματα καὶ ἰδίως τὴν ἑλλειψιν χαρακτήρος, τὴν ἀστασίαν, τὴν ροπήν πρὸς ἐξέθωσιν τῆς αἰσθηματικότητος εἰς τὰ ἄκρα, κάποιαν τάσιν πρὸς αὐτοσυγκαταλείψιν τὴν ἔνευ ἀντιστάσεως ροῆν τῶν πραγμάτων. Ἄλλ' ἔχουν θερμότητα ἰθιοουγκράσιας, ἐνερθεῖσια νεύρα καὶ μίαν φύσιν διαποικίλων ἐνθουσιωδῆ γιὰ κάθε τι μεγάλο, ὄραιο καὶ εὐγενικό, μίαν ἐμφυτον κλίσιν πρὸς τὰ δραματικῶς περιπαθῆ καὶ ἠρωικά, καθὼς καὶ μίαν ἄσφατον τάσιν πρὸς τὴν κομψότητα, ποῦ ἐκδηλώνεται καὶ στὴ δοξορία τους καὶ τὸν τρόπον κρούσεως των πλήκτρων. Εἶνε ἀλήθεια ποῦ οἱ περισσότεροι ἀπὸ τοὺς Οὐγγυρῶν δεξιοτέχνους ἔχουν ἀπὸ αἰῶνων καὶ σημιτικὸ αἷμα. Ἄλλα καὶ οἱ διασταυρώσεως τους μετ' ἀποφόρους κλάδους τοῦ Σλαβισμού ἔφεραν θαυμαστὰ ἀποτελέσματα, ποῦ ἔχουν συντελέσει ὡστε να ὀφείλωμε στὴ φυλὴ αὐτῆ ἑξαιρετικῶς ἡρμηνευτὰς εἰς ὅλα σχεδὸν τὰ ὄργανα καὶ ποῦ διακρίνονται ἀκόμη περισσότεροσιν ὅταν συμπίπτει ν' ἀποκτήσουσι εἰς μίαν οὐδὲδήποτε ἀσθηρὰν σχολὴν αὐτοπεπαρηγίαν καὶ λεπτὴν καλλιέργειαν τῆς κολαίωθσεως των.

Οἱ καθαυτὸ Ἐρμανοὶ εἶνε, ἀπὸ δεξιοτεχνικῆς ἀπόψεως ὀφθαλμοφανῶς ὀλιγώτερον ἐκ φύσεως προικημένοι ἀπὸ τοὺς Αὐστριακοὺς ἀδελφοὺς των. Τοὺς λείπει

τό εύκνητο τής Ιβισουγκρασίας τών τελευταίων τούτων, ή χάρις, ή τεχνική επιτηδεύτης, τήν όποιαν έχουν Εμφυτοι οι Αυστριακοί και οι Ούγγροι. Η χαρωπή συνολική έκφρασις, ή ζωηρότης και ή ευχαρίστησις από τό τραγοόδι και έν γένει από τή μουσική όπως και ή άναντηρήτως μεγαλύτερη έλευθερία και άνεσις εις τήν εμφάνισιν και τούς τρόπους των είνε φυλετικά πλεονεκτηματα τών Αυστριακών, τά όποια δυστυχώς δέν αποκτώνται και άπαράλλακτα όπωσ τό κλίμα, φυσικώς έννοουδν περισσότερο τούς εύθύμους Νοτίους παρά τούς ψυχροτέρους και αούτηρούς Βορείους. Ό,τι αποδίδεται—δικαιώς άλλως τε—εις τούς Γερμανούς: μεγάλη δύναμις χαρακτήρος, αούτηρά πειθαρχία, έπιμονή, έργατικότητα, έμβρίθεια και βαθύτης εις τήν έργασίαν, έν συντομία ή έξ όλων καλύτερα σχολή, από καλλιτεχνικής άπόψεως άποβαίνει γι' αυτούς συχνά επιζήμιο. Τό ύπερβολικά σχολαστικό, ή κλίσις προς τόν δασκαλισμό, αούτή άκόμη ή εύσυνειδησία τους, στεροδν συχνά τή μουσική τους, από τό φος, τήν ήλική θερμότητα, τόν παλμό τής ζωής. "Επειτα προστίθεται σ' αυτά τό δυσκνητον και βαρύ τής κατασκευής τους και ή κάποια έλλειψις αούθηρητισμού, πού είνε κοινή τά βορειότερα πλάτη. Ό σκελετός τών Βορείων είνε βέβαια δυνατώτερος, και μεγαλύτερη ή φυσική τους δύναμις, αλλά γίνεται με μία βραδύτητα σ' αυτούς ή όφρηνισις και ή μεταλλαγή τών κεντρικών όρμών, και έχουν οισθητώδς έλαττωμένην τήν δεξιότητα τών χεριών και τήν εύλυγισία τών μυώνων και τών άρθρώσεων. Οι περισσότεροι δεξιότεχναι πού ζούσαν στή Γερμανία πριν άπό τό 1933 ήσαν ξενικής καταγωγής, μίξεις με ολάβους ή Έβραίους και μαζί με αυτούς και τελειώς άλλοιταποι, Ρώσοι, Πολωνοί, Ούγγροι, Βοημοί καθώς και διάφοροι άντιπρόσωποι λατινικών φύλων. Έκ τών πολλών Γερμανικών φυλών τάς περισσοτέρας Ιβισοφιας έδωσαν ή Θουριγγία, ή Σαξωνία και αι παραρηνία χώραι. Οι Θουριγγιανοί έχουν άναμιχθή με φράγγους και έπιτα κατά τήν διάρκεια του τριακονταετούδς πολέμου ή χώρα τους έδέχθη πρόσφυγας Σλοβάκους, Κροάτας και Ούγγρους πού περιεπληθήσαν έως εκεί. Άργότερα ή άντιμεταρρυθμιστική κίνησις ώθησε προς τήν ίδίαν κατεύθυνσιν Βοημούς, Σαλαμπουργικούς και Τυρολέζους μετ'νάστασ και φυσικά με αυτούς μιαν δυνατήν μουσικήν φλέβα. Άλλά και οι Σάξωνες δέν είνε φυλή καθαρόαιμος. Είνε ένα πολυποικίλο μίγμα από Θουριγγιανούς, Φράγγους, Βένδας ποτισμένον άφειδώ με ολαβικόν αίμα, πού ειχεν εις τήν περιοχήν αούτην έγκλιματιοθή. Αυτό κατέστησε τήν άνάμικτη αούτη ράτσα πνευματικώς εύστροφη, ζωηρή, σβέλη, εύτράπελη, παρατηρητική, γοργή στήν άντίληψη, επιτηδεια σ' όλες τισ τέχνες του χεριού. Και οι Ρηηανοί όμως έχουν εμφυτη τή μουσικότητα. Η εύθυμία τους, ή αγάπη τους στά τραγοόδι, τό χορό και τό καλό κρασί, δημιουργοδν ένα τύπον άνθρώπων πού από άπόψεως ψυχοσυνθέσεως καθώς και τεχνικής προδιαθέσεως γιά τή μουσική, πλησιάζει πολύ προς τόν Αυστριακόν. Άλλως τε εσημειώθηκαν έδω και περιοδικές γαλλολατινικές μίξεις πού έπέδρασαν έννοικώτατα. Μεταξύ τών Νοτιογερμανών διακρίνονται οι Σουηβοί, οι τής περιοχής του Παλατινάτου και οι Άλσατοι, όν και ήβη, από τό σημειον αυτό οι καθαρώς τεχνικές εύκολίεσ άρχίζουεν νά περιορίζονται. Τό ίδιο συμβαίνει και με τούς Γερμανούς τής Έλβετίας ένώ αι μίξεις με Άταλους και Γάλλους άπαδίδουεν πολύ περισσότερο καλοπροκισμένους καλλιτέχνας. Όλιγώτερον έννοικά είνε τά πράγματα διά

τίν Βαυαρίαν. Ό άνθρώπινος τύπος έδω, γενικά βαρύς, με μέλη δυσκνητα, με κάποιαν σχετικήν ωυρότητα εις τήν σκέψιν και βραδύς εις τούς συλλογισμούς και τά συμπεράματά του δέν ένδεικνυται βέβαια γιά τήν ίξέλιξι δεξιότηχών. Τό ίδιο ίσχύει και γιά τούς Βορειογερμανούς, Βεσφολούς, Ποιμερανούς, Άνατολικούς και Δυτικούς Πρώσους ή προς τήν μουσικήν αγάπη τών όποιων ουτε κατά προσέγγισιν μπορεί νά θεωρηθή άνάλογος προς τάς Ικανότητας των γιά τήν έξάσκησί της. Η δεξιότητα εις τέχνη τής επιτηδεύτητος, τής έλαφρότητος και τής έλαστικότητας τών χεριών — του καρπού και τών δακτύλων — όπωσ είνε σχεδόν εμφυτοι στούς χειρονομούντας και εύχάριστως προς τήν ρυθμικήν ζωηρότητα ρέποντας λαούς, γίνεται σχεδόν μύθος ως έννοια εις αούτην τήν περιοχήν. Η μιλαγχολία και ή ασυβρωπότης τών βασών του Βορρά ή μακροχρόνιο παίγετο και όμιχλώδεις χειμώνες πιέζουεν τήν ψυχην και έμποδίζουεν τήν έλεύθερη έκρηξη του μουσικού οισθηματος πού μένει άποκοιμισμένον εις τό βάθη της.

(συνεχίζεται)

